

به ادامه گذشته

فقیر محمد ودان

15 نوامبر 2012

برخی مسایل پیرامون وظایف مبرم کنونی ما

قسمت یازدهم

در طول تاریخ جوامع بشری میان مردمان و دول کشورهای مختلف، بخصوص میان مردمان و دول کشورهای همسایه، در عرصه های مختلف زندگی روابط وجود داشته است. این روابط بخصوص در شرایط کنونی - که بنابر دلایل متعدد جهان به دهکده یی مبدل گردیده - گسترش هرچه بیشتر یافته است. وسعت و گستره ابعاد این روابط، زندگی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی کشور های جهان را با همدیگر در حدی درآمیخته که نفی و نادیده گرفتن آن ناممکن گردیده است. بنابراین دول و سایر ساختارهای سیاسی این کشورها در انتظام اندیشه های سیاسی و سیاست های عملی شان نمیتوانند و نباید به این روابط بی توجه باشند. حزب وطن نیز بمتابه یک ساختار سیاسی با اعتبار و پرجاذبه در افغانستان، مطابق به بنیاد های اندیشوی سیاسی خویش (اندیشه سیاسی مصالحه ملی)، مامول فوق را در بخش مشخص مرانامه مصوب مجمع عمومی مؤرخ پنجم میزان 1391 خویش، انتظام بخشیده است. در پراگراف اول بخش مربوط به انتظام سیاست های حزب وطن در عرصه خارجی، اصول کلی این روابط؛ چنین فرمولبندی گردیده است:

«حزب وطن از تنظیم سیاست خارجی کشور مبتنی بر حفظ و تحکیم منافع ملی، همچنان درك جهان معاصر در ابعاد جدید که خصوصیت عمده آن می باید همکاری و تساند بین المللی برای بقای بشریت، حل سیاسی و صلح آمیز مسایل جهانی، تشنجات منطقوی و اختلافات میان کشورها باشد، همچنان از تامین همکاری های اقتصادی، فرهنگی و ایکولوژیکی میان کشورها، توأم با رعایت منافع مشروع همدیگر و تلفیق آن بامناف مسلم جامعه بشری حمایت مینماید».

در پراگراف فوق بکاربرد مفهوم «منافع ملی»، مُحمل چه معانی یی است؟

منافع ملی: منافع جمعی تمام باشندگان یک جغرافیای مشخص و تعریف شده ملی (نه در محدوده منافع صرفاً یک فرد، یک قوم، باشندگان یک سمت، گویندگان یک زبان، افراد شامل یک قشر، لایه و یا سازمان اجتماعی و یا یک حزب سیاسی) را شامل می باشد. بنابراین منافع ملی می باید

منافع مشخص و تعریف شده بی باشند که یک ملت جهت دستیابی و حفظ آنان در یک وضعیت مشخص و مقطع معین زمانی ، تلاش و مبارزه مینمایند .

در تعریف فوق به دو مسئله اهم باید توجه گردد :

- هیچ ملتی نمیتواند وحدت ملی را تبارز دهد تا افراد متشکله آن ، اراده جمعی را در دفاع از آن ارزشهای تعریف و تسجیل شده ملی نشان ندهند که در یک جامعه دموکراتیک ، پرمبنای تصامیم ساختار های مثل اراده ملی ، پذیرفته شده اند و منافع ملی را افاده مینمایند . صرف درین صورت است که جامعه نشان میدهد به خودآگاهی ملی دست یافته و به مفهوم ملت عینیت بخشیده است . درینصورت مفهوم منافع ملی و توجه به حفظ و تحکیم آن ، بیشتر در روابط و مناسبات خارجی کشور مدنظر می باشد .

- ارزش های شامل منافع ملی هم در بُعد داخلی حیات اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی و هم در بُعد خارجی آن ، ارزشهای جزم و محجر دایم البقای تاریخی نبوده ، بلکه خصلت سیال و تغییر پذیر داشته ، تشخیص و تعریف آنان تابع تحلیل مبتنی بر خرد ملی از اوضاع و شرایط مشخص اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی کشور در مقاطع معین تاریخی و چگونگی اثرات آن بر روابط خارجی است . بدین ملحوظ مسئله بی که در یک وضعیت و در مقطع زمانی مشخص میتواند ارزش مبرم شامل منافع ملی یک کشور تلقی گردد ، با تغییر اوضاع و شرایط و در یک مقطع زمانی دیگر ، از درجه مبرمیت آن کاسته و یا حتی از فهرست منافع ملی حذف گردد و یا برعکس برخی از ارزشها از اهمیت هرچه بیشتر برخوردار و یا هم ارزشهای جدید و جدیدتری شامل فهرست منافع ملی یک کشور گردد . حقایق تاریخی و کنونی مؤید آن اند که کشورهای مختلف ، بادر نظر داشت سطح رشد اجتماعی - اقتصادی ، همچنان سطح قدرت (اقتصادی و نظامی و در نتیجه نفوذ و اعتبار سیاسی و فرهنگی شان در عرصه بین المللی) فهرست حاوی مسایل مربوط به منافع ملی شان را با ابعاد متناسب به آن انسجام داده ، تعریف مینمایند .

باتوجه به مفهوم توضیح شده از منافع ملی ، مرانامه حزب وطن اهداف و وظایفی را مطرح نموده و جهت دستیابی به آن مبارزه مینماید که به بهترین وجهه منافع ملی کشور را هم در حیات داخلی و هم در مناسبات و روابط خارجی کشور ما ، حفظ و تحکیم نموده ، غنا بخشیده و گسترش دهد .

همچنان در پراگراف مورد بحث ، اصل «درک جهان معاصر در ابعاد جدید» با خصوصیات عمده آن (همکاری و تساند بین المللی برای بقای بشریت ، حل سیاسی و صلح آمیز مسایل جهانی ، تشنجات منظوقی و اختلافات میان کشور ها) مورد تائید و حمایت قرار گرفته ، ولی تجارب دردآور کشورما طی چند دهه اخیر و همین اکنون نیز مؤید آن اند که عده بی از کشور ها - بخصوص برخی از همسایگان - در مناسبات شان با کشور ما این خصوصیات را مورد رعایت قرار نه داده و تا اکنون نیز علایمی را درین زمینه نشان نمیدهند و همچنان نمونه های عدم رعایت آن در مناسبات و روابط خارجی برخی از کشورهای قدرتمند نیز مشهود است ؛ بنابراین در جمله بندی پراگراف فوق ، کلمات تاکیدی «می باید ... باشد» بکار گرفته شده است .

افزون بر آن در عرف مناسبات بین المللی آنچه که «کمک ها» و «همکاریهای» برخی از کشورها با برخی کشورهای دیگر عنوان میشوند ، به هیچوجه بدون شرط و شرایطی نبوده و نخواهد بود که

این شرط و شرایط دستیابی به برخی از اهداف و منافع اقتصادی ، سیاسی ، فرهنگی و نظامی کشورهای تمویل کننده را در قبال نداشته باشد . چه بسا که این به ظاهر کمک ها و همکاری ها، میتوانند نقض و نفی منافع بزرگ و بزرگتر کشورهای بدست آورنده و یا هم منافع کتله های بزرگ از جامعه بشری را در عرصه جهانی و یا منطقوی ، در قبال داشته باشند . به همین ملحوظ اصل حمایت از «تامین» این «کمک ها» و بذل «همکاریها» به «رعایت منافع مشروع همدیگر و تلفیق آن با منافع مسلم جامعه بشری» مشروط ساخته شده است . البته آنچه کشورهای - مثلاً برخی از همسایگان افغانستان در روابط و مناسبات خارجی شان با کشور ما - که خود اصول رعایت منافع مشروع کشور دیگری را احترام نمی نمایند ، نباید رعایت اصول متذکره در مناسبات و روابط آن کشور دیگری را با خویش ، توقع داشته باشند .

با در نظر داشت اصول کلی توضیح شده سیاست خارجی حزب وطن ، اینک طرح مشخص این اهداف و وظایف را در تداوم متن مرامنامه حزب ، مورد مطالعه قرار میدهم :

« - حزب وطن از حفظ ، بهبود و توسعه مناسبات افغانستان مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، عدم مداخله ، احترام متقابل و منافع جانبین با همه کشورهای جهان پشتیبانی نموده و با کشورهای همسایه خواهان تامین مناسبات حسن همجواری ، همسایگی نیک متکی بر عدم مداخله در امور همدیگر ، تامین همکاری متقابل و حل اختلافات (منجمله اختلافات مرزی) از طرق مسالمت آمیز و سیاسی با در نظر داشت حقایق تاریخی و معیارهای قبول شده جهانی تحت سر پرستی سازمان ملل متحد و سایر مجامع بین المللی ، میباشد .

- حزب وطن از تامین و تداوم مناسبات نزدیک با کشورهای عضو جنبش عدم انسلاک و کشورهای عضو کنفرانس بین المللی اسلامی و از همکاری های متقابل سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی با کشورهای مذکور ، حمایت نموده به ایفای نقش موثرتر آنان در تامین صلح جهانی و رفع معضلات منطقوی ، علاقمند است .

- حزب وطن طرفدار سهمگیری وسیع و مؤثر دولت افغانستان در فعالیت های سازمان ملل متحد بوده و همچنان بر اصل احترام و تعمیل اصول و میثاق های بین المللی بوسیله دولت افغانستان ، تاکید مینماید .

- حزب وطن از موضع دفاع از صلح ، سیاست های جنگ افروزانه رامحکوم نموده خواهان حل مسایل بین المللی از طرق سیاسی و صلح آمیز میباشد ؛ در عین حال از منع تولید و آزمایش اسلحه کشتار جمعی (ذروی، کیمیای و بیولوژیکی) حمایت مینماید . ما وجود اسلحه ذروی را در منطقه و در همسایگی افغانستان نه تنها خطر بزرگ برای کشور خویش بلکه صلح جهانی میندازیم ؛ زیرا وجود اسلحه مذکور در منطقه ای که متأسفانه به کانون فعالیت مافیای بین المللی مواد مخدر، تروریزم بین المللی و بنیادگرایی مبدل شده است، میتواند (چنانچه شواهد نشان داده است) به مرکز بین المللی فروش و قاچاق اسلحه ذروی ، کیمیای ، بیولوژیکی و دانش دستیابی به انواع اسلحه مذکور، نیز مبدل گردد . بنابراین ما از تمام تدابیری پشتیبانی مینمائیم که کشورهای حوزه جنوب آسیا ، بخصوص کشورهای همسایه افغانستان را به منطقه عاری از انواع اسلحه مذکور، مبدل سازد . همچنان ما از تدابیر مشترک همه کشورها علیه کشت ، پرورس ، تجارت و قاچاق مواد مخدر و مبارزه مشترک آنان برضد تروریزم و جنایات سازمانیافته بین المللی پشتیبانی مینمائیم .

- حزب وطن طرفدار تامین نظم عادلانه در روابط اقتصادی بین المللی است . مبتنی بر همین اصل از سهمگیری فعال و مؤثر افغانستان در اتحادیه های اقتصادی ، تجارتي ، ترانزیتی ، ترانسپورتي و گمرکی بین المللی و منطقوی ، پشتیبانی مینماید .

- حزب وطن از سیاست جلب کمک های بلا عوض ، سرمایه گذاریها و کریدتهای خارجی بمنظور بازسازی ، انکشاف و ترقی اقتصادی - اجتماعی کشور بشرطی حمایت مینماید که از تاثیرات ایدیولوژیک و سیاسی فارغ و بر مبنای همکاری های بیغرضانه و منفعت متقابل استوار باشد .

- ما عقیده داریم که : چون جنگ و ویرانی افغانستان در اثر تجاوز و مداخله وسیع ، دوامدار و چندین جانبه خارجی بوقوع پیوسته و کشور ما قربانی آن است ، مردم ما حق دارند تا از جامعه بین المللی اعم از کشورهای بزرگ ، کشورهای ثروتمند ، کشورهای همسایه ، سازمانها و موسسات بین المللی طلب کمک نمایند که در بازسازی افغانستان ، سهم خود را بصورت گسترده و مؤثر ادا نمایند .

در بحث های بعدی برخی مسایل مربوط به اساسنامه حزب وطن مطرح و توضیح میگردد .

ادامه دارد